

На дев'ятому місяці немовля впевнено сидить, розбирає пірамідку, котить м'яч та іграшки на коліщатах, вміє розривати папір. На цьому етапі потрібно навчити малюка розгортати і загорнути предмети в папір.

У десять місяців дитинка наслідує дії дорослих («розмовляє» по телефону, танцює). Також немовля спеціально кидає іграшку та грається водою під час купання.

Можна починати знайомство з малюком за методикою Катерини і Сергія Железньових «Музика з мамою». Потрібно використовувати разом з дитиною прості рухи під музику. Самостійно або з невеликою допомогою мами дитина може робити повороти кистей («ліхтарики»), плескати в долоні, поплескувати себе по животику, піднімати і розгойдувати ручками над головою, нахилити і повертати голівку, ляскати себе по ніжках. Інколи дитина не відразу включається в танець, а може спостерігати за мамою і упиратися, якщо вона допомагає їй. У такому разі потрібно просто слухати пісеньки і повертатися до рухів через деякий час.

В одинадцять місяців дитина ілюструє жестами, про що йдеться у віршиках, оповіданнях, а також орієнтується в поняттях «можна», «не можна». Якщо дитина не грається деякими іграшками, то коли вона засне потрібно їх сховати. Через декілька тижнів дістати і зробити так, щоб малюк їх знайшов. Швидше за все, вони нову викличуть інтерес, і дитина присвятить їм тривалий час.

У дванадцять місяців немовля виконує дедалі складніші вимоги і прохання, розуміючи їх, шукає сховані іграшки, а також упізнає тварин та знає, як вони говорять. Потрібно залучати дитину до домашніх справ – нехай вона допомагає збирати розкидані іграшки, робить спроби стерти зі столу губкою, подати ложку.

Отже, сенсорика – це поведінка, пов'язана з розвитком органів чуття: зір, слух, нюх, дотик тощо; правильна оцінка інформації, що надходить від органів чуття, і довільне управління ними. На цьому етапі батькам потрібно розвивати сенсоріку, а також хвалити та підбадьорювати малюка для того, щоб дитина виросла розвивалася в умовах збагачених сенсорних стимулів, активного спілкування, довіри до світу та свого близького оточення.

УДК 159.9

Козак М.– ст. гр. БП-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОШАНИ ДО БОЖОГО ХРАМУ І ДО ДУХОВНИХ ОСІБ

Науковий керівник: д.і.н., професор Стоцький Я. В.

Kozak M. M.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

MORAL-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF ADVISERS TO THE GOD'S TEMPLE AND TO THE SPIRITUAL PERSONS

Supervisor: Stotskyi Ya.V.

Ключові слова: храм, єпископ, духовні особи

Key words: temple, bishop, spiritual persons

Християни перших віків відзначалися великою пошаною до Божого храму. Для них він був святим місцем, призначеним тільки для Божого культу та для зустрічі з

Богом у прилюдній чи приватній молитві. Від перших віків храм можна було використовувати тільки для релігійних цілей. У ньому відбувалася Божественна Літургія, вибір єпископів і священників, місцеві чи вселенські собори, навчання релігії.

Кожний християнський храм ділиться на три головні частини: притвор або присінок, храм вірних і святилище.

Так ділився храм Соломона. Поділ храму на три частини має своє символічне значення: присінок – стан людства перед законом Мойсея, середня частина – закон Мойсея, святилище – Новий Завіт з Христовим законом [1, с.185].

З пошаною до Божого храму була в християн й велика пошана до духовних осіб, передусім до єпископів і священників.

Та пошана до Божого храму виявлялася в різний спосіб:

- будова Божого храму: від найдавніших часів не можна було будувати жодної церкви без дозволу місцевого єпископа єпархії. Таке правило встановив Халкедонський Собор 451 р. Єпископ давав дозвіл на будову, він посвячував місце і ставив хрест, де мала стояти нова церква;
- посвячення нової церкви: день посвячення нової церкви був днем великої урочистості не тільки для тої парафії, але й для цілої єпархії. Посвячення нової церкви належало до уряду єпископа. На цю урочистість, крім свого єпископа, часто прибували ще й інші єпископи із митрополії. День посвячення нового храму в багатьох єпархіях ставав храмовим празником;
- поведінка в церкві – повна пошани: подекуди був звичай, що вірні при вході до храму скидали своє взуття і входили до нього босоніж. Йоан Золотоустий й інші св. Отці Церкви свідчать, що вірні увійшовши до храму, з почиттям цілували його двері, пороги й колони. Їхня достойна поведінка у храмі свідчила про свідомість Божої присутності. Увійшовши до храму, кожний робив поклін у бік престолола і казав: «Боже, будь милостив мені, грішному»;
- як імператори входили до храму?: імператори при вході до храму не тільки там залишали свою сторожу і зброю, але навіть здіймали з голови свій царський вінець. Вони вважали, що не личить у царській короні ставати перед Царем усіх царів;
- пошана до св. престолола і церковних речей: у VI ст. посвячення престолола стає окремим чином від посвячення церкви. Поволі входить звичай, крім престолола, посвячувати й інші церковні речі чи посудини, такі, як чаші, ризи, ікони, хрести і дзвони. Св. посудини були під опікою дяконів. Собори Лаодикійський (361) і Агдський (506) забороняють піддяконам і нижчим чинам торкатися святого храмового посуду;
- привілей прихистку в церкві: від часів імператора Костянтина Великого Божий храм дістає привілей прихистку. Про це говорять також кодекси імператорів Теодосія і Юстиніяна. З привілею прихистку могли користати ті, що невинно терпіли переслідування чи кривду, і при св. престолі шукали безпеки. Цей привілей тривав 30 днів, щоб дати суддям час дослідити справу.

В сьогоднішній час до духовних осіб, які займаються духовним окормленням вірних, звертаються люди різної статі, посад, віку, професій, як за духовними порадами, так і за задоволення духовних потреб [2].

Єпископи і священники продовжують Христове діло на землі. Їхніми руками приноситься свята безкровна жертва і звершуються св. таїнства. Вони для своїх вірних є Божими заступниками на землі. Тож, як Божий храм, так і єпископи, і священники від апостольських часів були у великій пошані.

Пошана до єпископів найперше виявлялася в їхніх назвах. Усі єпископи первісно звалися апостолами, поки стали зватися єпископами, чи наступниками апостолів. Кожного єпископа пошанували іменем: папа – отець. Їм давали почесні титули, як,

наприклад, Богом улюблений, Святіший чи Блаженніший. Ці титули часто наявні у декретах імператорів. При зустрічі всі вірні схиляли голову перед єпископом, щоб одержати від нього благословення. Навіть імператори після оголошення і виходу в Римській імперії Медіоланського едикту Костянтина Великого від 313 року нахиляли перед ними свої голови. Інший звичай велів цілувати руки єпископа.

Особлива почесність для єпископа виявлялася ще в тому, що день його єпископських свячень був щороку в його єпархії урочисто святкований.

Священики – це помічники єпископів у ділі спасення душ. Тож і пошана до них була зразу після єпископів. Йоан Золотоустий сказав: «Хто віддає почесність Христовому священикові, той віддає почесність самому Христові». Деякі Отці Церкви, як Йоан Золотоустий, св. Григорій Богослов і св. Григорій Нисський у своїх творах про священство мають найкращі похвали про піднесеність і гідність звання священика [1, с.193].

Починаючи від імператора Костянтина Великого, цивільна влада наділяла духовних осіб різними привілеями. Між іншим, вони були вільні від військової служби і не платити податків. У потребі вони діставали від держави матеріальну поміч. Імператор Костянтин дозволив, щоб вірні могли записувати свої маєтки на користь Церкви.

Єпископи і священики усе своє життя, повне праці й жертви, посвячують для своїх вірних. Тож годиться, щоб вірні бачили в них Христових заступників, і їх не тільки шанували, цінували й любили, але й щоб співпрацювали з ними, щоб з вдячності дбали про їхнє матеріальне забезпечення, та щоб за ними молилися.

Церква ніколи не примушувала входити до її членів. Але ті, хто добровільно стали її членами, повинні дотримуватися її правил та законів. Якщо цього не дотримується, то людина може бути виключеною із Церкви, або ж не зможе брати участь у Богослужіннях, не зможе займати церковні посади, не зможе одержувати св. тайни і не матиме права на християнський похорон [3].

Отже, людина – це Божа дитина, яка постійно потребує підтримки і любові. Часто ми не можемо цього отримати від людей і тоді звертаємося до доброго та справедливого Батька, який завжди готовий прийти на допомогу та втішити.

Список використаної літератури

1. Наша християнська спадщина : Проповіді про обряд з нагоди 1000-ліття хрещення Руси-України. – Львів : Свічадо, 2016. – 232 с.
2. Церковний етикет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stkachuk.livejournal.com/212977.html>
3. Єпископи, священики, християни-католики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.saintjosaphat.org/knyhy/katekhyzm/article/yepyskopy-svyashchenyky-khrystyany-katolyky/>